

ESPOON VAMMAISNEUVOSTO
RÅD FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING I ESBO

Vammaisneuvoston lausunto koskien Erityisryhmien uima- ja kuntosalirannekkeen uudistusta

Vammaisneuvosto kannattaa Erityisryhmien uima- ja kuntosaliranneke-etuuksien selkiyttämistä, mikä helpottaa kaikkien toimijoiden tilannetta. Vammaisneuvosto tukee työryhmän näkemystä siitä, että Erityisryhmien uima- ja kuntosaliranneke-etuus tulee myöntää diagnoosista riippumatta.

Vammaisneuvosto on huolissaan siitä, että osa nykyisistä edunsaajista putoaa Erityisliikkujan rannekkeen ulkopuolelle, vaikka rannekkeesta saadut hyödyt ovat heille ilmeiset. Esitetty Liikkujan ranneke ei ajallisine rajoituksineen sellaisenaan sovi liikunta- ja toimimisesteisille henkilöille. Liikkujan ranneke kannattaisikin muuttaa alennustuotteesta Helsingin kaupungin Arkipäivätuotteen kaltaiseksi tuotteeksi.

Vammaisneuvosto ehdottaa, että yhdeksi hyväksyttäväksi todisteeksi Erityisliikkujan rannekkeelle tulisi hyväksyä työeläkekortti, joka alle 65-vuotiaalle on todiste työkyvyttömyyteen johtavasta vammasta tai sairaudesta sekä kansaneläkkeen saajan kortti. Vammaisneuvosto ehdottaa myös nykyisten KELA-korttiin liittyvien tunnusten säilyttämistä todisteena palvelun saamiseksi. Tällöin minimoitaisiin niiden henkilöiden määrä, jotka muutoin saattaisivat pudota pois palvelun piiristä.

On tärkeää varmistaa, että hyväksyttävät todistukset ovat saatavilla kaikille palveluun oikeutetuille. Kaikilla palvelua saavilla ei esimerkiksi ole käytössään kuljetuspalvelusovellusta, mutta heillä on päätös kuljetuspalveluista tai henkilökohtaisesta avusta, joka voi toimia hyväksyttävänä todistuksena. Näin varmistetaan, että kukaan etuuksiin oikeutettu ei jää niiden ulkopuolelle puuttuvien todistusten vuoksi.

Perustelut

On tärkeää rohkaista erityisryhmiä aktiiviseen ja omaehtoiseen liikkumiseen, sillä säännöllinen liikunta edistää fyysistä toimintakykyä, tukee henkistä hyvinvointia ja vahvistaa osallisuuden kokemusta. Tutkimukset ovat osoittaneet, että säännöllinen liikunta paitsi parantaa fyysistä ja henkistä hyvinvointia, myös vähentää terveydenhuollon kustannuksia ehkäisemällä sairauksia ja ylläpitämällä toimintakykyä.

Vammaisneuvosto nostaa esiin erityisesti eläkeläisten tilanteen, sillä ilmaisen palvelun rajaaminen vain +68-vuotiaille ei tue liikunnallisen elämäntavan omaksumista heti eläkkeelle jäädessä. Eläkkeelle jääminen on merkittävä taitekohta ihmisen elämässä. Juuri siinä elämänvaiheessa olisi hyvin tärkeää tukea kaikkia kyseisen ikäryhmän ihmisiä aktiiviseen ja omaehtoiseen liikkumiseen.

Vammaisissa ja pitkäaikaissairaissa henkilöissä on myös heitä, jotka ovat jääneet jo hyvin nuorena työkyvyttömyys- ja takuueläkkeelle, ja siksi heidän tulonsa jäävät usein hyvin mataliksi. He myös

jäävät helposti vaille riittävää tukea ja palveluja. Heille liikunnan saatavuus ja maksuttomuus ovat erityisen tärkeitä, jotta mahdollisuus omaehtoiseen liikkumiseen säilyy läpi elämän.

Vammaisen henkilön täyttäessä 65 vuotta monet kuntoutuspalvelut (mm. KELAn maksama kuntoutus) päättyvät. Juuri tässä vaiheessa heitä on tärkeää tukea ja kannustaa uudelleen omaehtoiseen liikkumiseen.

Vammaisneuvosto pitää hyvänä, että uuteen Erityisliikkujan rannekkeeseen liittyy avustajan maksuttomuus sekä ystäväetuus. Monelle vammaiselle avustajan mukana olo on ehdoton edellytys omaehtoisen liikunnan toteuttamiseksi. Myös ystävän mukaan ottaminen voi toisilla laskea kynnystä lähteä liikkeelle.

Vammaisneuvosto suosittaa, että uuden rannekkeen hinta on kohtuullinen. Uudessa rannekkeessa on yhdistetty uima- ja kuntosalirannekkeet, mutta monille vammaisryhmille vain toinen näistä liikuntamuodoista on mahdollinen. Yhdistelmärannekkeen korkea hinta ei saa nousta esteeksi omaehtoiselle liikkumiselle ja toimintakyvyn ylläpidolle. Vammaisneuvosto suosittaa lisäksi, että uusi ranneke olisi mahdollista ostaa myös puoleksi vuodeksi kerrallaan. Nykyiset ilmaiskäyttöön oikeutetut ryhmät, mm. takuueläkkeen saajat, tulee säilyttää.

Lopuksi

Vammaisneuvosto huomauttaa, että nyt käsittelyssä oleva uudistus on riittämätön. Liikuntaetuuksia tulisi tarkastella laajemmalla kantilta kuin yksittäisten palvelupäätösten tai tietoturvan kannalta. Vanhan toimintamallin viilaaminen aika ajoin ei tue kokonaistavoitteita erityisliikunnan lisäämiseksi tai omaehtoisen liikkumisen omaksumiseksi osaksi elämäntapaa.

Vammaisneuvoston mielestä uudistukselle tulee hallinnollisten tavoitteiden rinnalle asettaa selkeitä ja mitattavia laadullisia tavoitteita, kuten erityisryhmäläisten liikuntakäyntien lisääminen. Lisäksi voidaan asettaa muita konkreettisia tavoitteita, esimerkiksi osallistujien tyytyväisyyden parantaminen tai uusien liikuntamuotojen kokeilun mahdollistaminen.

Vammaisneuvoston puolesta

Pirkko Kuusela
puheenjohtaja

Hanna Bäckström
varapuheenjohtaja